

Sygn. akt I C 264/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Zofia Homa

Protokolant: st. prot. sąd. Katarzyna Golubińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 lipca 2013 r. w Lublinie

sprawy z powództwa R. S.

przeciwko Bankowi (...) Spółka Akcyjna w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...)wystawionego przez Bank (...) Spółka Akcyjna(...) w O., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika – R. S. postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie z dnia 22 marca 2012r. w sprawie VIII Co 2285/11;

II. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda R. S. kwotę 500,00 (pięćset) złotych tytułem zwrotu części opłaty od pozwu;

III. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda R. S. kwotę 3 600,00 (trzy tysiące sześćset) złotych powiększoną o obowiązującą stawkę podatku VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi R. S.;

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego Banku (...) Spółka akcyjna w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 6 234,00 (sześć tysięcy dwieście trzydzieści cztery) złote tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu od której powód był zwolniony.

I C 264/10

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 kwietnia 2010 roku, skierowanym przeciwko Bankowi (...) Spółka Akcyjna(...) w O., R. S. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 27 sierpnia 2008 roku

wydanego w sprawie sygn. akt II Co 1560/08 o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko małżonkowi dłużnika.

W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że w dniu 2 marca 2000 roku przeciwko małżonce powoda - M. S. został wystawiony przez pozwaną bank bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) w związku z udzielonym poręczeniem umowy o kredyt zawartej pomiędzy pozwanym a L. N., zaopatrzone następnie w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 18 grudnia 2001 roku (sygn. akt II Co 2550/01). W dniu 27 sierpnia 2008 roku Sąd Rejonowy w Lublinie wydał postanowienie

w sprawie II Co 1560/80, na podstawie, którego rozszerzył klauzulę wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) na osobę powoda,

tj. przeciwko małżonkowi dłużnika. Powód wskazał, że kredyt był spłacany przez dłużnika głównego, czego dowodem jest okoliczność, iż pozwany bank wystawił na dzień 31 grudnia 2000 roku saldo rachunków, stanowiące pokwitowanie spłaty należności głównej i ubocznych. Termin wymagalności roszczenia głównego w tytule egzekucyjnym pozwany bank oznaczył na datę

2 marca 1998 roku w zakresie spłaty należności głównej 134.673,14zł. Tymczasem pozwany wystąpił do Sądu Rejonowego w Opatowie o nadanie klauzuli wykonalności ww. tytułowi dopiero w dniu 18 lipca 2001 roku. Powód podniósł okoliczność przedawnienia roszczenia oraz fakt, iż skoro bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony w dacie 2 marca 2000 roku, zaś pozwany wskazał, iż zadłużenie z tytułu kredytu dłużnika głównego na dzień 31 grudnia 2000 roku wynosi „0zł” – to tym samym pozwany potwierdził wywiązanie się przez dłużnika głównego z zobowiązania spłaty kredytu, którego dotyczył tytuł egzekucyjny. Niezrozumiałym jest więc dla powoda fakt wystąpienia przez pozwanego o nadanie klauzuli bankowego tytułowi egzekucyjnemu opiewającemu na roszczenie nieistniejące w chwili wystąpienia do sądu (pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-5).

W dniu 5 lipca 2010 roku pozwany Bank (...) Spółka Akcyjna W.(...) w O. złożył odpowiedź na pozew, w której nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew k. 33-35).

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że małżonka powoda była i jest jego dłużnikiem na mocy poręczenia wekslowego, w odniesieniu do kredytobiorcy L. N., będącego zabezpieczeniem umowy nr (...) kredytu inwestycyjnego. Pozwany wyjaśnił, iż wobec niewywiązywania się kredytobiorcy z obowiązku spłat kolejnych rat kredytu, pozwany pismem z dnia 16 lutego 2000 roku wypowiedział umowę kredytu ze skutkiem na dzień

1 marca 2000 roku. Jednocześnie pozwany wezwał kredytobiorcę do spłaty całego zadłużenia w wysokości łącznie 201.067,45zł. Wskazał, iż tytuł wykonawczy, tj. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) opatrzony klauzulą wykonalności nie jest źródłem roszczenia zaś wyłącznie niezbędnym środkiem umożliwiającym egzekucję konkretnych należności. Pozwany ponadto podniósł, iż źródłem roszczenia jest wypowiedziana przez pozwany bank umowa o kredyt i okres przedawnienia winien być oceniany z punktu widzenia terminu do spełnienia świadczenia wynikającego z umowy, a wyznaczonego

w oświadczeniu banku o wypowiedzeniu umowy (odpowiedź na pozew k. 33-35).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 5 marca 1997 roku pomiędzy L. N. a poprzednikiem prawnym pozwanego – Bankiem (...) Oddział w O. została zawarta umowa nr (...) o kredyt inwestycyjny na przedsięwzięcie tworzące nowe miejsca pracy w działalności pozarolniczej w gminach wiejskich oraz w gminach miejsko – wiejskich

w kwocie 210.000,00zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie 10-ciu nowych miejsc pracy, adaptację budynku, zakup samochodu dostawczego oraz wózka widłowego. Na mocy §2 umowy, kredyt miał być spłacany w ratach –

z ostatecznym terminem spłaty w dniu 31 lipca 2002 roku. Prawne zabezpieczenie kredytu wraz z odsetkami oraz zabezpieczenie dopłat do oprocentowania naliczanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z §9 umowy stanowił zastaw bankowy i polisa AC zakupionego samochodu, przewłaszczenie wózka widłowego, maszyny znajdujące się w palarni kawy oraz weksel in blanco poręczony przez 7 osób (umowa k. 36-40).

W tym samym dniu, tj. 5 marca 1997 roku została sporządzona deklaracja wekslowa, w której kredytobiorca oświadczył, że wyraża zgodę na wypełnienie weksla przez Oddział Banku (...) w każdym czasie

w razie nieterminowej spłaty kredytu wraz z odsetkami zgodnie z umową

o kredyt w Banku (...), łącznie z odsetkami, prowizją

i kosztami związanymi z wykonaniem umowy kredytowej. Dłużniczka L. N. wyraziła także zgodę na zaopatrzenie weksla datą płatności według uznania Oddziału, przy jednoczesnym jej zawiadomieniu listem poleconym wysłanym przynajmniej 7 dni przed terminem płatności weksla. Pod podpisem L. N. znalazło się oświadczenie o treści:

„niniejszym poręczamy solidarnie za zapłatę weksla wyżej określonego, na dowód czego złożyliśmy podpisy jako poręczyciele za wystawcę i wyrażamy zgodę na uzupełnienie weksla przez (...) S.A. Oddział w O. w sposób podany w niniejszej deklaracji. W razie wypełnienia weksla winniśmy być na równi z wystawcą zawiadomieni o tym na 7 dni przed terminem płatności pod niżej wskazanymi adresami”. Przedmiotowe oświadczenie zostało podpisane przez

7 osób, w tym przez małżonków M. i R. S. (deklaracja wekslowa k. 88 dołączonych akt VIII Co 2285/11 Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, zeznania powoda k. 220v).

Wobec niewywiązywania się kredytobiorcy L. N. z obowiązku spłat kolejnych rat kredytu, pozwany pismem z dnia 16 lutego 2000 roku przesłanym do wiadomości wszystkich poręczycieli, na podstawie §4 umowy, wypowiedział L. N. umowę kredytu ze skutkiem na dzień 1 marca 2000 roku. Jednocześnie pozwany wezwał L. N. do spłaty całego zadłużenia

w wysokości 201.067,45zł, w tym kwoty 134.673,14 zł tytułem należności głównej oraz 66.394,41zł tytułem odsetek (wypowiedzenie umowy k. 41).

W dniu 2 marca 2000 roku pozwany wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko małżonce powoda M. S.. W dniu 18 grudnia 2001 roku w sprawie prowadzonej pod sygn. akt II Co 2550/01 została nadana przez Sąd Rejonowy w Lublinie klauzula wykonalności powyższemu tytułowi egzekucyjnemu (postanowienie k. 167 dołączonych akt VIII Co 2285/11 Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie).

W dniu 27 sierpnia 2008 roku Sąd Rejonowy w Lublinie wydał postanowienie w sprawie o sygn. aky II Co 1560/08 na podstawie którego rozszerzył klauzulę wykonalności w syosunku do przedmiotowego bankowego tytułu egzekucyjnego na małżonka dłużniczki, tj. osobę powoda R. S.

(postanowienie k. 89-93, notatka urzędowa k. 107).

Pozwany nie jest w posiadaniu oryginału bądź kserokopii weksla podpisanego przez L. N. (okoliczność bezsporna, pismo k. 135).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody oraz częściowo na podstawie zeznań powoda.

Dowody w postaci dokumentów prywatnych i urzędowych Sąd obdarzył wiarą w całości. Ich prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron, mogły, zatem posłużyć dla weryfikacji zeznań powoda, pod kątem stworzenia łańcucha dowodów niesprzecznych wewnątrz, wzajemnie, logicznie się dopełniających. Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim były one spójne z resztą dowodów zgromadzonych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód ostatecznie domagał się pozbawienia

w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) wystawionego przez pozwanego, zaopatrzonego

w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika – R. S. postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 22 marca 2012 roku w sprawie sygn. akt VIII Co 2285/11 ewentualnie o pozbawienie wykonalności powyższego tytułu wykonawczego w części, w której zobowiązanie na rzecz banku zostało spełnione przez dłużnika głównego oraz jej poręczycieli, tj. do kwoty 118.499,39zł. Argumentami przemawiającymi za uwzględnieniem powództwa był w ocenie powoda fakt, iż weksel, na podstawie którego został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia

2 marca 2000 roku został wypełniony niezgodnie z podpisaną przez małżonkę powoda i powoda deklaracją wekslową z dnia 5 marca 1997 roku oraz

że wierzytelność, na którą opiewa bankowy tytuł egzekucyjny został spłacony przez dłużnika głównego oraz poręczycieli zobowiązania L. N. w kwocie 118.499,39zł, co miało miejsce po dniu złożenia pozwu.

Zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części, albo jego ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787kpc, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Na wstępie należy zauważyć, iż podstawą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) przeciwko małżonce powoda nie była odrębna umowa poręczenia, ale jej zobowiązanie wekslowe. A zatem zbadaniu i analizie w rozpoznawanej sprawie podlegać winno czy przedmiotowy bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony na podstawie weksla, czy sposób wypełnienia weksla był prawidłowy, a ponadto czy wpisana przez pozwanego bank kwota na wekslu odpowiadała wysokości zobowiązania L. N. na dzień 9 stycznia 2000 roku, tj. na datę wypełnienia weksla.

W rozpoznawanej sprawie, istota problemu sprowadza się do faktu braku przedstawienia przez stronę pozwaną weksla własnego in blanco wystawionego przez kredytobiorcę L. N. jako zabezpieczenie umowy kredytowej i poprzestaniu na przedstawieniu jedynie deklaracji wekslowej niego dotyczącej i wywodzenia z przedmiotowego dokumentu koncepcji o możliwości traktowania deklaracji wekslowej jako poręczenia cywilnego.

Podkreślenia wymaga, iż małżonka powoda nie poręczyła za zapłatę kredytu L. N., ale według treści deklaracji wekslowej poręczyła jedynie za zapłatę samego weksla, przy czym o wysokości zobowiązania małżonki powoda decyduje wyłącznie kwota wpisana przez bank na wekslu, zgodnie

z deklaracją wekslową należną pozwanemu na dzień wypełnienia weksla. Należy pamiętać, że zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem abstrakcyjnym od zobowiązania zaciągniętego przez L. N.. W tym sensie do weryfikacji istnienia zobowiązania małżonki powoda oraz powoda - wobec nadania przez Sąd klauzuli wykonalności również przeciwko powodowi – niezbędne jest zbadanie weksla i stwierdzenie, że weksel ten został w ogóle wypełniony, a ponadto, że został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową na kwotę należności L. N. wymagalnych w dacie wypełnienia weksla, tj. w dniu

9 stycznia 2000 roku. Zwrócić należy też uwagę, iż zgodnie z deklaracją wekslową, weksel wystawiony przez L. N. mógł zostać wypełniony „na sumę odpowiadającą zadłużeniu ze wskazanej umowy o kredyt w Banku (...) łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami związanymi z wykonaniem umowy kredytowej”.

Wynika z powyższego, iż przedmiotowy weksel nie musiał zatem zostać wypełniony na całe zadłużenie L. N. istniejące wskutek dokonanego przez pozwanego wypowiedzenia umowy o kredyt ale mógł zostać wypełniony w każdym czasie, także na zadłużenie wynikające z niezapłacenia przez L. N. którejkolwiek z rat kredytu. Zatem o wysokości kwoty, na którą pozwany miał prawo uzupełnić weksel decydowała data wypełnienia weksla i wysokość zobowiązania L. N..

W niniejszej sprawie niewątpliwym jest okoliczność, iż pozwany nie jest już w posiadaniu weksla, za którego zapłatę poręczyła małżonka powoda

i powód. Z treści pisma pozwanego z dnia 23 kwietnia 2010 roku (k.135) wynika, iż weksel został wypełniony przez pozwanego w dniu 9 stycznia 2000 roku. Biorąc pod uwagę datę wypowiedzenia umowy o kredyt, co nastąpiło

w piśmie z dnia 16 lutego 2000 roku ze skutkiem na dzień 1 marca 2000 roku uznać należy, iż pozwany wypełnił przedmiotowy weksel przed datą wypowiedzenia L. N. umowy o kredyt, a to z kolei oznacza, iż weksel mógł być wypełniony wyłącznie na kwotę zadłużenia L. N., ale wymagalnego na dzień 9 stycznia 2000 roku. Ma to istotne znaczenie o tyle,

że wypełnienie weksla przez pozwanego jeszcze przed wypowiedzeniem L. N. umowy o kredyt przesądza o wysokości zobowiązania małżonki powoda

(jako poręczyciela weksla) i powoda po nadaniu klauzuli wykonalności także przeciwko niemu, które odpowiada wysokości długu L. N. wymagalnego na dzień 9 stycznia 2000 roku.

Wobec braku przedstawienia przez stronę pozwaną weksla, nie można przyjąć twierdzenia o ponoszeniu przez małżonkę powoda jako awalisty

i powoda odpowiedzialności wekslowej. Podkreślenia wymaga, iż awalista podpisując blankiet wekslowy, w zamiarze udzielenia poręczenia, zaciąga skuteczne zobowiązanie, jeśli dokument ten zostanie uzupełniony w sposób pozwalający uznać go za spełniający wymagania formalne jakim odpowiada weksel. To zaś może zostać zweryfikowane po przedstawieniu oryginału weksla. Zgodnie z poglądami judykatury poręczenie udzielone na odrębnym dokumencie dołączonym do weksla nie ma charakteru poręczenia wekslowego

(vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 października 2007 roku, I ACa 580/07, Lex nr 567272). W tej sytuacji nie występują warunki

w sprawie do kreowania poglądu o możliwości ponoszenia odpowiedzialności

z tytułu poręczenia wekslowego jedynie w oparciu o przedstawioną do akt sprawy deklarację wekslową.

Zauważyć należy, iż przedstawienie deklaracji wekslowej do weksla in blanco z dnia 5 marca 1997 roku, na której widnieją podpisy siedmiu poręczycieli, co prawda wskazuje, że deklaracja wekslowa została sporządzona w związku z podpisaniem weksla przez kredytobiorcę oraz poręczycieli wekslowych jednakże nie ma to wpływu na możliwość przyjęcia odpowiedzialności kredytowej małżonki powoda jako poręczyciela wekslowego. Wskazać w tym miejscu należy, iż istnieje co prawda możliwość dokonania poręczenia cywilnego w porozumieniu wekslowym (vide orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1937 roku, I C 3269/36, OSN (C) z 1937r., Nr 10, poz. 456). Jednakże zważyć też należy, iż po to ażeby dane poręczenie udzielone przy okazji wystawienia weksla uznać za poręczenie w rozumieniu art. 876 i nast. kc, jego treść winna zawierać wszystkie niezbędne cechy do ważnego poręczenia cywilnego. Przez umowę poręczenia, zgodnie z powołanym przepisem, poręczyciel zobowiązuje się bowiem względem wierzyciela wykonać zobowiązanie, gdyby dłużnik go nie wykonał. Tymczasem przedmiotowa deklaracja wekslowa nie spełnia takich wymogów, gdyż poręczyciele wekslowi złożyli oświadczenie, iż „poręczyli solidarnie za zapłatę weksla wyżej określonego, na dowód czego złożyli podpisy jako poręczyciele za wystawcę i wyrazili zgodę na uzupełnienie weksla przez (...) S.A. Oddział w O. w sposób podany w deklaracji”. W przedmiotowym dokumencie brak jest natomiast określenia konkretnego zobowiązania, do wysokości którego poręczenie miałyby nastąpić.

Natomiast jeszcze raz podkreślenia wymaga w tym miejscu,

że tylko zbadanie weksla daje możliwość weryfikacji jego wypełnienia i to zgodnie z deklaracją wekslową na kwotę należności kredytobiorcy L. N. wymagalnych w dacie jego wypełnienia. O czym była już mowa powyżej, zgodnie z oświadczeniem pozwanego z dnia 9 stycznia 2000 roku, weksel mógł być wypełniony na kwotę zadłużenia L. N., ale wymagalnego na dzień

9 stycznia 2000 roku. Małżonka powoda i powód zaś nie odpowiada za długi kredytobiorcy po dniu wypowiedzenia jej umowy o kredyt, tj. po dniu 1 marca 2009 roku z uwagi na fakt, że weksel został wypełniony wcześniej. Z uwagi na brak przedstawienia przez stronę pozwaną przedmiotowego weksla, Sąd nie mógł poczynić w niniejszej sprawie ustaleń, o których mowa powyżej. Końcowo należy podkreślić, iż okoliczności dotyczące spełniania przez przedmiotowe w sprawie poręczenie wymogów dla poręczenia wekslowego, zgodnie z wymogami art. 6kc obciążały stronę pozwaną, gdyż to ona wywodziła z tego skutki prawne. Stwierdzić należy, iż pozwany nie podołał temu obowiązkowi.

W tych okolicznościach występowały w sprawie warunki do przyjęcia,

że powód na podstawie art. 840§1 kpc skutecznie zakwestionował zdarzenie

w oparciu o które wydano klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika – R. S. postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie z dnia 22 marca 2012 roku w sprawie VIII Co 2285/11 bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...), wystawionemu przez stronę pozwaną.

Z tych względów, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., wyrażającej zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. A zatem, Sąd zasądził od pozwanego, będącego stroną przegraną w niniejszym postępowaniu na rzecz powoda R. S. kwotę 500,00zł tytułem zwrotu części opłaty od pozwu (punkt II wyroku), zaś w punkcie II wyroku Sąd zasądził od pozwanego kwotę 3.600,00zł powiększoną o obowiązującą stawkę podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi, w oparciu

o treść § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.). Natomiast pozostałą nieuiszczoną opłatę sądową od pozwu, od której powód był zwolniony, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (punkt IV wyroku).

Mając powyższe na względzie i na podstawie cytowanych wyżej przepisów orzeczono jak w wyroku.